

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს
 ბატონ ირაკლი კობახიძეს
 საქართველოს პარლამენტის ბიუროს

არანაკლებ 200 000 ამომრჩევლის ინიციატივით საქართველოს კონსტიტუციის გადასინჯვის შესახებ საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტის წარდგენის უფლების განხორციელების მიზნით შექმნილი საინიციატივო ჯგუფის

განცხადება

საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტის 124-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, მოგმართავთ განცხადებით, რათა რეგისტრაციაში გაატაროთ არანაკლებ 200 000 ამომრჩევლის ინიციატივით საქართველოს კონსტიტუციის გადასინჯვის შესახებ საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტის წარდგენის უფლების განხორციელების მიზნით შექმნილი საქართველოს მოქალაქეთა საინიციატივო ჯგუფი.

ამ განცხადებას თან ერთვის ჩვენ მიერ მომზადებული საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტი და საინიციატივო ჯგუფის თითოეული წევრის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი, მისამართი, პირადი ნომერი, ტელეფონის ნომერი და ხელმოწერა.

გთხოვთ, ეს მასალები წარუდგინოთ საქართველოს პარლამენტის ბიუროს უახლოეს სხდომას, რათა ბიურომ ისინი, 7 დღის ვადაში სათანადო გადაწყვეტილების მისაღებად, გადასცეს პარლამენტის საპროცედურო საკითხთა და წესების კომიტეტს.

საინიციატივო ჯგუფის წევრები:

#	სახელი, გვარი	დაბადების თარიღი	მისამართი	პირადი ნომერი	ტელეფონის ნომერი	ხელმოწერა
1	გიორგი ახვლედიანი	07.01.74	თბილისი, არსენას 20	01017017510	591-77-98-98	
2	ალექსანდრე ბარამიძე	15.10.1961	თბილისი, ი. აბაშიძის 14ა, ბ. 26	01017012948	577-13-00-33	
3	თინათინ ბოკუჩავა	29.05.83	თბილისი, ჭავჭავაძის 49ბ, ბინა 14	01031003180	577-71-00-29	
4	კონსტანტინე გამსახურდია	24.06.61	თბილისი, მახარაშვილის ქ. 4	65020000004	557-12-91-91	
5	პაატა დავითაია	16.02.74	თბილისი, თხინვალა ე. ფირსალაძის 16	62004003542	577-21-25-45	
6	მურმან დუმბაძე	01.01.1960	სოლომონის ქ. 114. 16	61006014230	599-79-71-83	
7	ალექსანდრე ელისაშვილი	17.01.1978	თბილისი, ალ. ყაზბეგის ქ. 85, ბ. 10	01024005165	599-91-10-78	
8	გიორგი ვაშაძე	08.07.81	მცხეთის ქუჩა 6, ბინა 7 ავილილი	01006008204	577-00-77-00	
9	გრიგოლ ვაშაძე	19.07.58	ჩუბთის ქ. გელათის ქ. 78	01011071655	577-23-24-58	

საქართველოს პარლამენტის აპარატი
 საპრინციპალური დეპარტამენტი
 შემოს. № 1-1522/19
 "ა" 02.2019 წ. ფურც. 14

10	ლევან თარხნიშვილი	01.09.1971	თბილისი, ვაჟა-ფშაველას გამზ. 27, ბ. 55	01024010940	577-40-64-42	
11	მამუკა კაციტაძე	09.02.1966	თბილისი, მ. კოსტავას 71, ბ. 8	01027009137	595-95-65-65	
12	თამარ კორძია	18.07.77	თბილისი, ვარკეთილის III, მე-3 კვარტალი, კორპუსი, ჯ. 36 319	62001000341	591-94-95-91	
13	შოთა მალაშხია	17.09.62	თბილისი, სიმონ მეივანის ქ. 4-14	01020002238	599-55-41-89	
14	გოჩა მამაცაშვილი	30.04.62	თბილისი, კოპონი ძივი III კვარტალი, ჯ. 53	20001001276	599-22-00-00	
15	ნიკა მაჭუტაძე	18.04.92	ლავრაძის, ს. ნიკოლოზი ქ. კომპლექსის ქ. 79	26001033827	599-29-57-22	
16	ნიკანორ მელია	21.12.79	თბილისი, ჭონქაძის 12, ბ. 3	01017008081	577-18-41-84	
17	თენგიზ ომანიძე	11.03.1989	თბილისი, გვაზაურის II, გას. 4ა	01005019099	599-96-80-88	
18	ხათუნა სამნიძე	28.11.78	თბილისი, პოლიტოვსკაიას 41, 399	61001001701	599-44-11-44	
19	გიორგი უგულავა	15.08.1975	სონი, ტიციან ტაბიძის ქ. 1-11	01020000620	599-32-55-32	
20	ზაჩუკი ქარდავა	28.12.1969	თბილისი, ყიფშიძის 7-31	19001000342	599-90-41-61	
21	შალვა შავგულიძე	28.10.1957	თბილისი, ონიანის 25/27, ბ. 26	01017001573	591-93-93-11	
22	ლევან ჩხეიძე	06.12.78	თბილისი, ზღვის უბანის ქ. 11/11, 11/11	01022002500	599-93-98-51	
23	ზურაბ ხარატიშვილი	14.11.67	დავით აღმაშენებლის 174	01005001441	577-99-88-58	
24	ვახტანგ ხმალაძე	21.01.1947	თბილისი, გ. ტაბიძის ქ. 3/5, ბ. 36	01017006819	599-55-51-31	

საქართველოს კონსტიტუციური კანონი

„საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის შესახებ“ საქართველოს
კონსტიტუციურ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე

მუხლი 1. „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის შესახებ“ საქართველოს კონსტიტუციურ კანონში (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე (www.matsne.gov.ge), 19.10.2017, სარეგისტრაციო კოდი: 010010000.01.001.016012) შეტანილ იქნეს ცვლილება და მე-2 მუხლის მე-9 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„9. საქართველოს პარლამენტის მომდევნო არჩევნებში არჩეული პარლამენტი შედგება საყოველთაო, თავისუფალი, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით 4 წლის ვადით ერთიან მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქში პროპორციული სისტემით არჩეული 150 პარლამენტის წევრისაგან. არჩევნების შედეგად პარლამენტის წევრთა მანდატები განაწილდება იმ პოლიტიკურ პარტიებზე და პოლიტიკური პარტიების საარჩევნო ბლოკებზე, რომლებიც მიიღებენ არჩევნებში მონაწილე ამომრჩეველთა ხმების 3 პროცენტს მაინც. არჩევნებში მონაწილეობის წესი და პირობები, აგრეთვე პარლამენტის წევრთა მანდატების განაწილების წესი განისაზღვრება საარჩევნო კანონმდებლობით.“.

მუხლი 2. ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს პრეზიდენტი

სალომე ზურაბიშვილი

განმარტებითი ბარათი

„საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის შესახებ“ საქართველოს კონსტიტუციურ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტზე

ა) ზოგადი ინფორმაცია კანონპროექტის შესახებ

ა.ა) კანონპროექტის მიღების მიზეზი:

2017 წლის 19 ოქტომბრისა და 2018 წლის 02 აპრილის კონსტიტუციური კანონების საფუძველზე საქართველოს კონსტიტუციაში შეტანილი ცვლილებების თანახმად, საქართველოს პარლამენტი შედგება საყოველთაო, თავისუფალი, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით 4 წლის ვადით ერთიან მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქში პროპორციული სისტემით არჩეული 150 პარლამენტის წევრისაგან (საქართველოს კონსტიტუციის 37-ე მუხლის მე-2 პუნქტი).

თუმცა, 2017 წლის 19 ოქტომბრის კონსტიტუციური კანონის მე-2 მუხლის მე-9 პუნქტი, რომელიც მოქმედი რედაქციით 2018 წლის 02 აპრილის კონსტიტუციური კანონის საფუძველზე ჩამოყალიბდა, შეიცავს დათქმას, რომ საქართველოს პარლამენტის მომდევნო არჩევნებში არჩეული პარლამენტი შედგება საყოველთაო, თავისუფალი, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით 4 წლის ვადით პროპორციული სისტემით არჩეული 77 და მაჟორიტარული სისტემით არჩეული 73 პარლამენტის წევრისაგან.

აღნიშნულმა დათქმამ დიდი უკმაყოფილება გამოიწვია საპარლამენტო და არასაპარლამენტო ოპოზიციის, სამოქალაქო საზოგადოებისა და აკადემიურ წრეებში. უარყოფითი შეფასებები გამოითქვა საერთაშორისო ინსტიტუტების და საქართველოს პარტნიორი სახელმწიფოების მიერაც.

კერძოდ, საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების თავდაპირველი რედაქციის კომენტარებისას ვენეციის კომისია მიესალმა პარლამენტის არჩევნების შერეული, პროპორციულ-მაჟორიტარული სისტემიდან პროპორციულ სისტემაზე გადასვლას¹ და აღნიშნა, რომ ეს ნაბიჯი შეესაბამება ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის, ვენეციის კომისიისა და საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოებისა და

---

¹ CDL-AD(2017)013 para. 23.

პოლიტიკური პარტიების უმრავლესობის დიდი ხნის მოთხოვნას.² ამასთანავე, თავის მომდევნო დასკვნაში, ვენეციის კომისიამ „უდავოდ ძლიერ სამწუხარო“ უწოდა კონსტიტუციური კანონის დათქმას, რომლის თანახმად მთლიანად პროპორციულ სისტემაზე გადასვლა 2024 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებისთვის იქნა გადატანილი. ვენეციის კომისიის შეფასებით, პროპორციულ სისტემაზე გადასვლა „საკონსტიტუციო რეფორმის ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტი“ იყო.³ ამგვარი წუხილი ვენეციის კომისიამ თავის კიდევ ერთ დასკვნაშიც გაიმეორა, რადგან, მისი აზრით, პროპორციულ სისტემაზე გადასვლის ვადის გადაწევა სხვადასხვა პოლიტიკურ ძალებს შორის კონსენსუსის მიღწევის მთავარი დამაბრკოლებელი გარემოებაა.⁴

ვენეციის კომისიის წუხილი კონსენსუსის მიუღწევლობის გამო გაზიარებულ იქნა საქართველოში ევროკავშირის მისიის მიერ.⁵ პროპორციულ საარჩევნო სისტემაზე გადასვლის ვადის გადაწევა წინააღმდეგობრივ ნაბიჯად იქნა შეფასებული აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის 2017 წლის ანგარიშშიც, რომელიც საქართველოში ადამიანის უფლებების სფეროში არსებულ მდგომარეობას შეეხება.⁶

2018 წლის საპრეზიდენტო არჩევნების შედეგებმა ნათლად დაგვანახა, რომ საპარლამენტო არჩევნების შერეულმა სისტემამ თავისი დრო ამოწურა. ასეთი შედეგი საპარლამენტო არჩევნებზე რომ დაფიქსირებულიყო, მაშინ შერეული სისტემის პირობებში გამარჯვებული პოლიტიკური ძალა მოპოვებული ხმების პროპორციული რაოდენობის მანდატებთან ერთად, დამატებით კიდევ თითქმის ყველა მაჟორიტარული ოლქის მანდატს მიიღებდა და მანდატების საერთო რაოდენობით კვლავ საკონსტიტუციო უმრავლესობის ჩამოყალიბებას შეძლებდა. ასეთი ვითარება კი ხელს ვერ შეუწყობდა ქვეყანაში სტაბილობის, სამოქალაქო მშვიდობისა და პოლიტიკურ ძალებს შორის კონსენსუსის დამკვიდრებას.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, აუცილებელია, რომ მაჟორიტარული სისტემით პარლამენტის ნაწილის არჩევის წესი გაუქმდეს და უკვე მომდევნო საპარლამენტო არჩევნები ჩატარდეს მთლიანად პროპორციული სისტემით, რასაც ითვალისწინებს ახლახანს ამოქმედებული კონსტიტუციის ახალი რედაქციის 37-ე მუხლის მე-2 პუნქტი.

---

² იქვე, para. 27.

³ CDL-AD(2017)023, para. 21.

⁴ CDL-AD(2018)005, para. 21.

⁵ https://eeas.europa.eu/delegations/georgia_en/33619/Statement%20on%20the%20Constitution%20of%20Georgia.

⁶ <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2017/eur/277167.htm>.

ა.ა.ა) პრობლემა, რომლის გადაჭრასაც მიზნად ისახავს კანონპროექტი:

როგორც ზემოთ აღინიშნა, 2018 წლის საპრეზიდენტო არჩევნების შედეგები საპარლამენტო არჩევნებზე რომ დაფიქსირებულიყო, მაშინ შერეული სისტემის პირობებში გამარჯვებული პოლიტიკური ძალა მოპოვებული ხმების პროპორციული რაოდენობის მანდატებთან ერთად, დამატებით კიდევ თითქმის ყველა მაჟორიტარული ოლქის მანდატს მიიღებდა და მანდატების საერთო რაოდენობით კვლავ საკონსტიტუციო უმრავლესობის ჩამოყალიბებას შეძლებდა. ასეთი ვითარება კი ხელს ვერ შეუწყობდა ქვეყანაში სტაბილობის, სამოქალაქო მშვიდობისა და პოლიტიკურ ძალებს შორის კონსენსუსის დამკვიდრებას.

წარმოდგენილი კანონპროექტის მიზანი სწორედ ამ პრობლემის მოგვარებაა.

ა.ა.ბ) არსებული პრობლემის გადასაჭრელად კანონის მიღების აუცილებლობა:

ზემოთ მითითებული პრობლემის მოგვარების ერთად-ერთი გზა სწორედ წინამდებარე კანონის მიღებაა, რადგან არ არსებობს რომელიმე სხვა საშუალება, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელი გახდებოდა მომდევნო საპარლამენტო არჩევნების მხოლოდ პროპორციული სისტემით ჩატარება.

ა.ბ) კანონპროექტის მოსალოდნელი შედეგები:

წინამდებარე კანონპროექტის მიღების შედეგად არჩევნებში მონაწილე ყველა პარტია, რომელიც გადალახავს მინიმალურ ზღვარს, მოიპოვებს მიღების ხმების პროპორციული რაოდენობის მანდატს. ეს კი ხელს შეუწყობს ქვეყანაში სტაბილობის, სამოქალაქო მშვიდობისა და პოლიტიკურ ძალებს შორის კონსენსუსის დამკვიდრებას,

ა.გ) კანონპროექტის ძირითადი არსი:

წინამდებარე კანონპროექტით ცვლილება შედის 2017 წლის 19 ოქტომბრის კონსტიტუციური კანონის მე-2 მუხლის მე-9 პუნქტში, რომლის ძალითაც აღნიშნული ნორმიდან ამოღებულია სიტყვები საქართველოს პარლამენტის 73 წევრის მაჟორიტარული წესით არჩევის შესახებ. ნორმის დანარჩენი ნაწილი რჩება უცვლელი.

ა.დ) კანონპროექტის კავშირი სამთავრობო პროგრამასთან და შესაბამის სფეროში არსებულ სამოქმედო გეგმასთან, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი კავშირი არ არსებობს.

ა.ე) კანონპროექტის ძალაში შესვლის თარიღის შერჩევის პრინციპი, ხოლო კანონისთვის უკუძალის მინიჭების შემთხვევაში – აღნიშნულის თაობაზე შესაბამისი დასაბუთება:

კანონპროექტი ძალაში უნდა შევიდეს მისი გამოქვეყნებისთანავე, რათა პოლიტიკურ პარტიებს ჰქონდეთ საკმარისი დრო ახალი საარჩევო სისტემის პირობებში არჩევნებისათვის ჯეროვნად მოსამზადებლად.

ა.ვ) კანონპროექტის დაჩქარებული წესით განხილვის მიზეზები და შესაბამისი დასაბუთება:

ამ კანონპროექტის დაჩქარებული წესით განხილვა გათვალისწინებული არ არის.

ბ) კანონპროექტის ფინანსური დასაბუთება:

ბ.ა) კანონპროექტის მიღებასთან დაკავშირებული აუცილებელი ხარჯების

დაფინანსების წყარო:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ხარჯების გამოყოფას.

ბ.ბ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილის ცვლილებას.

ბ.გ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს ცვლილებას სახელმწიფო ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე.

ბ.დ) სახელმწიფოს ახალი ფინანსური ვალდებულებები:

კანონპროექტის მიღება არ ითვალისწინებს სახელმწიფოს მიერ ახალი ფინანსური ვალდებულების აღებას.

ბ.ე) კანონპროექტის მოსალოდნელი ფინანსური შედეგები იმ პირობათვის, რომელთა მიმართაც ვრცელდება კანონპროექტის მოქმედება:

კანონპროექტს ასეთი შედეგები არ ექნება.

ბ.ვ) კანონპროექტით დადგენილი გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის ოდენობა და ოდენობის განსაზღვრის პრინციპი:

კანონპროექტი არ ითვალისწინებს გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის დადგენას.

გ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო სამართლებრივ სტანდარტებთან

გ.ა) კანონპროექტის მიმართება ევროკავშირის დირექტივებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება ევროკავშირის დირექტივებს.

გ.ბ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს.

გ.გ) კანონპროექტის მიმართება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ საერთაშორისო ხელშეკრულებებს.

დ) კანონპროექტის მომზადების პროცესში მიღებული კონსულტაციები:

დ.ა) სახელმწიფო, არასახელმწიფო ან/და საერთაშორისო ორგანიზაცია/დაწესებულება, ექსპერტები, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს კანონპროექტის შემუშავებაში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

კანონპროექტის შემუშავებისას კონსულტაციები იქნა გავლილი პოლიტიკურ პარტიებთან. კანონპროექტში ასევე გათვალისწინებულია ვენეციის კომისიის მოსაზრებები და რეკომენდაციები.

დ.ბ) კანონპროექტის შემუშავებაში მონაწილე ორგანიზაციის (დაწესებულების) ან/და ექსპერტის შეფასება კანონპროექტის მიმართ, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი არ არსებობს.

დ.გ) სხვა ქვეყნების გამოცდილება კანონპროექტის მსგავსი კანონების იმპლემენტაციის სფეროში, იმ გამოცდილების მიმოხილვა, რომელიც მაგალითად იქნა გამოყენებული კანონპროექტის მომზადებისას:

სხვა ქვეყნების გამოცდილება გათვალისწინებული არ ყოფილა, რადგან ამ შემთხვევაში დისკუსიის საგანი რომელიმე საარჩევნო სისტემის უპირატესობა არ არის. საქართველოს კონსტიტუციის ახალი რედაქციით უკვე დადგენილია, რომ ამ ქვეყნისთვის საარჩევნო სისტემის საუკეთესო მოდელი პროპორციული წარმომადგენლობაა. ამ კანონპროექტით წყდება მხოლოდ ის საკითხი, რომ ეს კონსტიტუციური მოდელი უკვე მომდევნო საპარლამენტო არჩევნებზე ამოქმედდეს.

ე) კანონპროექტის ავტორი:

კანონპროექტის ავტორია საინიციატივო ჯგუფი.

ვ) კანონპროექტის ინიციატორი:

კანონპროექტის ინიციატორია არანაკლებ 200 000 ამომრჩეველი.

„საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის შესახებ“ საქართველოს კონსტიტუციურ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე იმ მუხლის მოქმედი სრული რედაქცია, რომელშიც წარმოდგენილი კანონპროექტით შედის ცვლილება

მუხლი 2

1. ორგანული კანონის სტატუსი მიენიჭოს საქართველოს კანონებს:

ა) „სახელმწიფო ენის შესახებ“;

ბ) „ნორმატიული აქტების შესახებ“;

გ) „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“.

2. საქართველოს პარლამენტის მომდევნო არჩევნებში არჩეული პარლამენტის უფლებამოსილების ცნობამდე პარლამენტი შედგება პროპორციული სისტემით არჩეული 77 და მაჟორიტარული სისტემით არჩეული 73 პარლამენტის წევრისაგან. პარლამენტის მომდევნო არჩევნებში არჩეული პარლამენტის უფლებამოსილების ცნობამდე საპარლამენტო ფრაქციაში ერთიანდება არანაკლებ ექვსი პარლამენტის წევრი. პარლამენტის მომდევნო არჩევნებში არჩეული პარლამენტის უფლებამოსილების ცნობამდე ერთი პოლიტიკური პარტიის წარდგენით არჩეულ პარლამენტის წევრებს უფლება აქვთ შექმნან ერთზე მეტი ფრაქცია.

3. 2024 წლის 31 დეკემბრამდე პირველად განწესების შემთხვევაში უვადოდ განწესებამდე მოსამართლე თანამდებობაზე შეიძლება განწესდეს 3 წლის ვადით. განსაზღვრული ვადით განწესებულ მოსამართლეზე მოსამართლის უვადოდ განწესების დათქმა გავრცელდეს ორგანული კანონით დადგენილი წესით მისი უვადოდ განწესების შემთხვევაში.

4. ამ კანონით საქართველოს კონსტიტუციის მეორე თავში შეტანილი ცვლილებები არ იწვევს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოში წარდგენილი სარჩელების დასაშვებობის შესახებ მიღებული გადაწყვეტილებების გაუქმებას, მაგრამ იწვევს საჭიროების შემთხვევაში მათი დასაშვებობის ნორმატიული საფუძვლების ცვლილებას კონსტიტუციის მეორე თავში შეტანილი ცვლილებების შესაბამისად.

5. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის შესახებ კონსტიტუციური კანონი შეიძლება მიღებულ იქნეს იმ სათაურისგან განსხვავებული სათაურით, რომელიც განისაზღვრება ამ კანონის ამოქმედებამდე მოქმედი შესაბამისი კონსტიტუციური დებულებით.

6. ამ კანონის ამოქმედებიდან 12 წლის განმავლობაში საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახადის ახალი სახის შემოღება, გარდა აქციზისა, ან საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახადის სახის მიხედვით არსებული განაკვეთის ზედა ზღვრის გაზრდა შესაძლებელია მხოლოდ რეფერენდუმის გზით, გარდა ორგანული კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. რეფერენდუმის დანიშვნის ინიცირების უფლება აქვს მხოლოდ საქართველოს მთავრობას. საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახადის ახალი სახის შემოღებად ან ზღვრული განაკვეთის გაზრდად არ ჩაითვლება გადასახადის შემოღება ან ცვლილება, რომელიც არსებული გადასახადის ალტერნატივა ან ანაცვლებს მას და ამავე დროს არ ზრდის საგადასახადო ტვირთს. საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახადის ახალი სახის შემოღებად ან ზღვრული განაკვეთის გაზრდად არ ჩაითვლება აგრეთვე გადასახადის სახის მიხედვით არსებული ზღვრული განაკვეთის ფარგლებში გადასახადის განაკვეთის ცვლილება. საპენსიო და სადაზღვევო შენატანები რეგულირდება კანონით და ისინი არ წარმოადგენს გადასახადებსა და მოსაკრებლებს.

7. ამ კანონის ამოქმედების დროისთვის განწესებული უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე თანამდებობრივად შედის იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს შემადგენლობაში და თავმჯდომარეობს მას მისი, როგორც უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის, დარჩენილი უფლებამოსილების ვადის ამოწურვამდე.

8. ამ კანონის ამოქმედებისთანავე გენერალური პროკურორის უფლებამოსილებას იძენს ამ კანონის ამოქმედების დროისთვის განწესებული მთავარი პროკურორი დარჩენილი უფლებამოსილების ვადით.

9. საქართველოს პარლამენტის მომდევნო არჩევნებში არჩეული პარლამენტი შედგება საყოველთაო, თავისუფალი, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით 4 წლის ვადით პროპორციული სისტემით არჩეული 77 და მაჟორიტარული სისტემით არჩეული 73 პარლამენტის წევრისაგან. პროპორციული სისტემით ჩატარებული არჩევნების შედეგად პარლამენტის წევრთა მანდატები განაწილდება იმ პოლიტიკურ პარტიებზე და პოლიტიკური პარტიების საარჩევნო ბლოკებზე, რომლებიც მიიღებენ არჩევნებში მონაწილე ამომრჩეველთა ხმების 3 პროცენტს მაინც. არჩევნებში მონაწილეობის წესი და პირობები, აგრეთვე პარლამენტის წევრთა მანდატების განაწილების წესი განისაზღვრება საარჩევნო კანონმდებლობით.

10. საქართველოს პრეზიდენტის მომდევნო არჩევნებში საქართველოს პრეზიდენტი აირჩევა 6 წლის ვადით.